

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยการสื่อสารในช่วงต้น ๆ มักจะเป็นการศึกษาถึงผลกระทบของการสื่อสารที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในทุกด้าน แต่ปัจจุบันนี้การวิจัยการสื่อสารได้ให้ความสนใจมายังสิ่งที่มนุษย์สื่อสารมากขึ้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการหาความสนใจเนื้อหาสาระหรือ "ตัวสาร" มากขึ้น อาจจะเป็นเพราะได้สังเกตเห็นว่า "...ตัวสารนี้เองที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสื่อสาร การทำความเข้าใจกับตัวสารจึงเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งความเข้าใจนี้จะต้องครอบคลุมไปถึงลักษณะโครงสร้างภายในของตัวสาร และวิธีการที่ทำให้เกิดความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างตัวสารกับวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นองค์รวม..." (ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ : 2531 : 82) การสื่อสารโดยทั่วไปและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารมวลชนนั้นมีตัวสารหรือตัวเนื้อหา หรือที่เรียกว่า "ตัวบท" (text) ที่จะให้มาศึกษาโดยละเอียดได้อย่างดีอยู่มากมาย และการนำเอา "ตัวบท" นี้มาวิเคราะห์ก็อาจทำให้ค้นพบข้อสรุปเกี่ยวกับรากของวัฒนธรรมหรือความหมายของเนื้อหา ตลอดจนจุดมุ่งหมายของเนื้อหาได้อีกด้วย ดังนั้นวิทยานิพนธ์เรื่อง "การเผยแพร่ประชาธิปไตยของรายการสนทนาทางวิทยุระหว่างนายมัน ชูชาติ กับ นายคง รักไทย ช่วงพ.ศ. 2484-2486" นี้ จึงเป็นการนำเอาเนื้อหาสาระของ "ตัวบท" จากรายการสนทนาทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2484-2486 มาศึกษาและวิเคราะห์อย่างจริงจัง โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงที่มาและความสำคัญของปัญหาเรียงลำดับไปดังนี้

1. ความเป็นมาของรายการสนทนาทางวิทยุระหว่างนายมัน ชูชาติ กับ นายคง รักไทย

ภายหลังที่คณะราษฎรได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ ภายใต้อิทธิพล

รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 แล้ว คณะราษฎรก็ได้จัดตั้งกรมโฆษณาการ ขึ้น เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2476 เพื่อให้เป็นหน่วยงานสนับสนุนความตั้งใจของรัฐบาล ในการเผยแพร่อุดมการณ์ประชาธิปไตยแก่ประชาชน แต่การโฆษณาเผยแพร่ด้วยเอกสาร และ สื่อบุคคลที่ออกแสดงปาฐกถานั้นไม่ได้รับผลเป็นที่น่าพึงพอใจ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังรับ ไม่ได้ และไม่เข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบาห่มตีนก ถึงแม้ว่าในปีต้น ๆ ของการ เปลี่ยนแปลงการปกครองจะมีราษฎรไปเที่ยวงานฉลองรัฐธรรมนูญที่ทางการจัดขึ้นกันมากมาย ก็ตาม แต่ก็มิได้หมายความว่าเพราะเข้าใจหรือเลื่อมใสในการเปลี่ยนแปลงการปกครองแต่ ไรอย่างใด ประชาชนต้องการเที่ยวสนุก ๆ ไม่ต้องการรู้อะไรมากไปกว่ามีมหรสพ อะไร ที่ไหน ไรวันใด เท่านั้น (เสถียร สุภโรสถ : 2514 : 17)

ดังนั้น เมื่อ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม (ซึ่งต่อไปผู้วิจัยจะเรียกว่า จอมพล ป. พิบูลสงคราม ตลอดจนจบวิทยานิพนธ์เรื่องนี้) ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งแรก เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2481 จึงให้ความสำคัญกับวิทยุกระจายเสียงด้วยเหตุผลที่ว่า

"...วิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือสำหรับการโฆษณาที่จำเป็นและจะคงเสียมิได้ ทั้งนี้เพราะว่าการโฆษณาทางเอกสารนั้นย่อมจำกัด จะทำได้เฉพาะผู้อ่านหนังสือออกเท่านั้น ส่วนการแสดงปาฐกถานั้นก็ไม่สามารถจะทำได้ทุกหนทุกแห่งทั่วถึงกัน เพราะเกี่ยวข้องกับจำนวนตัว ผู้แสดงและการแสดงครั้งหนึ่ง ๆ นั้น ผู้มาฟังมีจำนวนจำกัด โดยที่จะต้องมารวมกัน ณ ที่ใดที่หนึ่ง เพื่อฟัง มีช้ทุกคนมาฟังได้พร้อมกัน ...ดังนั้น วิทยุกระจายเสียงจึงเป็นเครื่องมือของการโฆษณา ที่จะแก้ข้อบกพร่องเหล่านี้ให้มาก เพราะสามารถกระจายเสียงเรื่องต่าง ๆ ออกไปในที่ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วกว่าทางใด ๆ" (กิจการและระเบียบวิธีปฏิบัติราชการกรมโฆษณาการ : 2480) ประกอบกับขณะนั้นประเทศทั่วโลกกำลังปั่นป่วนด้วยภัยสงคราม ซึ่งประเทศไทยนั้นก็พลอยถูกถึง ไรมีส่วนในสงครามนี้ด้วย เพราะอยู่ในเส้นทางที่กองทัพญี่ปุ่นจะต้องผ่านโจมตีฐานทัพอังกฤษที่ สิงคโปร์ และระหว่างสงครามนั้น ญี่ปุ่นได้ส่งเฉพาะกำลังผ่านประเทศไทยอย่างเดียวไม่ แต่ ไรได้นำ "วงวิทยุอยู่ร่วมกัน" อันจะเป็นระเบียบบริหารที่ญี่ปุ่นต้องการจะจัดระเบียบบริหารให้กับกลุ่ม ประเทศทางเอเชียทั้งหมดติดตามกองทัพมาด้วย

ด้วยเหตุนี้ในการทำสงครามสมัยใหม่ นั้น ข้าศึกจึงมุ่งทำลายขวัญ ทาลายกำลังใจ ในการสู้รบของข้าศึกอีกฝ่ายหนึ่งพร้อมกันไปด้วย ในการทำสงครามจิตวิทยาตั้งแต่ต้น กล่าวคือ รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หรือยุแหย่ให้เกิดจราจลวุ่นวายขึ้นในเขตหลัง จอมพล ป. ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชนเมื่อ 10 ธันวาคม 2482 ว่า "เวลานี้ท่านที่สดับตรับฟังข่าว สงคราม หรือมีส่วนทางการเผยแพร่ข่าวนี้อยู่ก็ดี ขอได้โปรดระมัดระวังให้รอบคอบ เพราะ การสงครามสมัยใหม่นี้กำลังตกอยู่ในระยะโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเสียขวัญและ ท้อถอย เมื่อการเมืองในประเทศยุ่งขึ้นแล้ว กองทัพซึ่งออกไปรบในสนามรบก็ไม่สามารถทำ อะไรได้สะดวก..." (อ พิบูลสงคราม : จอมพล ป. พิบูลสงคราม : เล่ม 2 : หน้า 129)

ฉะนั้น การสื่อสารมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงจึงเริ่มเข้ามามีบทบาทเป็นอย่าง มากในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เพราะจอมพล ป. พิบูลสงคราม สนใจที่จะใช้ ประสิทธิภาพของสื่อนี้ในการชักชวนประชาชนให้เข้าใจและยอมรับการกระทำของรัฐบาลบ้าง จอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องการให้ข่าวสารต่าง ๆ ส่งตรงไปถึงจังหวัดได้รวดเร็วและ สั่งการโดยตรงจากรัฐบาลไปสู่เจ้าหน้าที่ปกครองทุกแห่งโดยตรงด้วยเช่นกัน หรืออย่างน้อย ชาวบ้านสามารถกระจายถึงประชาชนด้วยตนเองก็จะยิ่งดี เพราะจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทราบดีว่า ประสิทธิภาพของสื่อวิทยุกระจายเสียงสามารถส่งไปได้อย่างรวดเร็วและกว้างไกล รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำเนินการโอนกิจการวิทยุกระจายเสียงที่เคยขึ้นกับกรม ไปรษณีย์โทรเลข มาขึ้นกับกรมโฆษณาการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2482 และเปลี่ยนชื่อ เสียใหม่ จากเดิมที่เคยเรียกว่า "วิทยุกรุงเทพ ที่พญาไท" มาเป็น "สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย" (นิเทศศาสตร์ : วิวัฒนาการสื่อสารมวลชนไทย : 2526) รวมทั้ง เพิ่ม เวลาส่งกระจายเสียงให้มากขึ้นด้วย นอกจากนี้แล้ว จอมพล ป. พิบูลสงคราม ยังขยายงาน ด้านวิทยุกระจายเสียงทั้งในส่วนภายในและภายนอกประเทศคือ ภายในประเทศนั้นได้มีการขยาย งานของกรมโฆษณาการออกไปสู่ภูมิภาคเพื่อประโยชน์ในความมั่นคงตามแนวชายแดน พร้อมกับ จัดตั้งโครงการวิทยุสาธารณะให้ทั่วถึง จังหวัดใดไม่มีเครื่องรับวิทยุที่รับคำสั่งโดยตรงจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม ถือเป็นความผิดฐานผิดคำสั่ง

ส่วนการขยายงานวิทยุกระจายเสียงภายนอกประเทศนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้บัญชาให้กรมโฆษณาการส่งกระจายเสียงภาคภาษาต่างประเทศไปยังต่างประเทศ ทั้งที่ใช้ระบบคลื่นสั้นและคลื่นยาว ดังนี้

วันอาทิตย์	ภาษาอินเดีย	เวลา 07.00-08.00 น.
วันจันทร์	ภาษาญี่ปุ่น	เวลา 18.00-19.00 น.
วันอังคาร	ภาษาพม่า	เวลา 18.00-18.20 น.
วันพุธ	ภาษาจีน	เวลา 07.30-08.00 น.
วันพฤหัสบดี	ภาษามลายู	เวลา 18.00-18.20 น.
วันศุกร์	ภาษาฮอลันดา	เวลา 18.00-18.20 น.

จอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น สนใจข่าวสารจากต่างประเทศมาก ได้แต่งตั้งบุคคลสำหรับประมวลข่าวในช่วงฉุกเฉินไว้หลายคน ตั้งแต่ 2 กันยายน 2482 ประกอบด้วย หม่อมเจ้าสกลวรรณ วรวรรณ, หลวงสิทธิสยามการ, ดร.ตัว ลพานุกรม, ผู้แทนกรมไปรษณีย์โทรเลข, ผู้แทนฝ่ายทหารบก, ผู้แทนฝ่ายทหารเรือ, ผู้แทนกองทัพอากาศ, ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย, ผู้แทนกระทรวงการคลัง, ผู้แทนกรมมหาดไทย และผู้แทนกรมพาณิชย์ ทั้งนี้ในทัศนะของจอมพล ป. มีความเห็นว่า "วิทยุเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของชาติในยามคับขัน ระหว่างสงครามคนทั้งชาติจะรู้เรื่องราวและปฏิบัติตามคำสั่งให้พร้อมเพรียงกันได้ ก็ไม่มีอะไรจะดีเท่าสั่งงานกันทางวิทยุ ฉะนั้น ผู้ใดไม่ฟังวิทยุก็เท่ากับไม่ยอมติดต่อทางความคิดและไม่ยอมติดต่อทางงานให้พร้อมเพรียงกันทั้งชาตินั้นเอง ที่สุดก็ไม่ยอมทำตนให้ต้องตามกาลสมัยด้วย ฉะนั้นจึงขอให้ทุก ๆ คนฟังวิทยุกระจายเสียงไว้เสมอจะเป็นคุณแก่ชาติ และแก่ตนเอง" (ข่าวโฆษณาการ ฉบับที่ 10 ปีที่ 5 : 2485 : 1425)

จากเหตุผลดังกล่าว วิทยุกระจายเสียงจึงเป็นสื่อสารมวลชนที่ถูกนำมาใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่นโยบายของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ด้วยการประกาศใช้วันที่ 24 มิถุนายน ซึ่งเป็นวันเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นวันชาติเป็นอันดับแรก และให้ทางการจัดให้มีการฉลองวันชาติครั้งแรกอย่างมโหฬารในวันที่ 24 มิถุนายน 2482 พร้อมกับมีบัญชาให้คุณพระราชธรรมนิเทศ ข้าราชการกรมโฆษณาการ เป็นหัวหน้ากองโฆษณาวันชาติ และให้นายสังข์

พัชรนทัย เจ้าหน้าที่กระจายเสียงเป็นเลขานุการกองโฆษณาวันชาติ และให้ทั้งสองคิดรายการ ขึ้นมาใหม่ด้วยการใช้การสนทนา โดยให้เกี่ยวกับเรื่องวันชาติทั้งสิ้น คุณพระราชาธรรมนิเทศ จึงสมมุติตัวผู้พูดวิทยุชื่อ นายมัน ชูชาติ คนหนึ่ง กับนายคง รักไทย อีกคนหนึ่ง เพียงแต่ว่า ในช่วงแรก ๆ ของการดำเนินรายการ คุณพระราชาธรรมนิเทศไม่ได้กำหนดบุคคลไว้แน่นอน บ่อยครั้งที่ขึ้นอยู่กับเวลาใดเจ้าหน้าที่วิทยุคนใดว่างจะเข้าไปพูดเป็นคู่สนทนากัน แต่ครั้งล่วงไป ได้สักระยะหนึ่ง คุณพระราชาธรรมนิเทศจึงขอให้นายสังข์ พัทธนทัย แสดงเป็นนายมัน ชูชาติ และให้นายคงศักดิ์ ศาสศิริ เป็นนายคง รักไทย และรายการสนทนาที่ดำเนินไปจนกระทั่ง งานฉลองวันชาติสิ้นสุดลง รายการก็หยุดหายลงไปด้วย จวบจนกระทั่งประเทศไทยเกิดกรณี พิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส เมื่อต้นปี พ.ศ.2484 รายการสนทนาทางวิทยุระหว่างนายมัน ชูชาติ กับนายคง รักไทย จึงได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นรายการประจำของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตามแผนผังรายการที่ยกมาเสนอนี้ (สังข์ พัทธนทัย : ความนิยมในกรุงช้าง : หน้า 205-215)

แผนผังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมโฆษณาการ
พ.ศ.2484-2486

- 18.30 น. เปิดสถานี
- 18.40 น. ข่าววิทยุต่างประเทศ (ถ้าเป็นวันธรรมสวนะ จะเป็น พระธรรมเทศนา)
- 19.00 น. บรรยาย
- 19.25 น. สนทนา นายมัน ชูชาติ และนายคง รักไทย
- 19.45 น. ข่าวประมวลและข่าวสินค้า
- 20.00 น. เทียบนาฬิกาและโฆษณาสินค้า
- 20.05 น. ข่าวภาคแรก
- 20.30 น. บันเทิง
- 21.30 น. ข่าวภาคหลัง
- 22.00 น. โฆษณาสินค้าและปิดสถานี

(สุวิมล พลจันทร์ : กรมโฆษณาการกับการโฆษณาอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐ (พ.ศ. 2476-87) : 2531)

รายการสนทนานายมัน ฐชาติ และนายคง รักไทยนี้มีผู้ทำงานกันเป็นคณะ มีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นหัวหน้า คุณพระราชาธรรมนิเทศเป็นตัวบัญชา และนายสังข์ พัชเรศชัย เป็นตัวเทคนิคในการโฆษณา ข้อมูลที่จะนำมาเป็นหัวข้อสนทนานั้นจะใส่ของจดหมาย สีเหลือง ซึ่งข้าราชการกรมโฆษณาการจะเรียกกันสั้น ๆ ว่า "ซองเหลือง" ส่งมาจาก ทาเนียบรัฐบาลถึงกรมโฆษณาการทุกวัน วันละ 1 หรือ 2 ฉบับ เมื่อ "ซองเหลือง" มาถึง แล้วคุณพระราชาธรรมนิเทศ จะเป็นผู้เปิดอ่านตามหน้าที่

เนื่องจากคุณพระราชาธรรมนิเทศ เป็นตัวจักรกลอันสำคัญในการผลิตรายการสนทนา "นายมัน-นายคง" ผู้วิจัยจึงขอรายชื่อเขียนของนายสังข์ พัชเรศชัย ซึ่งเขียนเล่าว่าวันหนึ่งสื่อ ความนึกในกรุงชัง ถึงวิธีการทำบทสนทนาเพื่อเป็นบริบทนำไปสู่การวิเคราะห์ ดังนี้

"วิธีการทำบทสนทนาของเราดำเนินไปแบบนี้ คือ เมื่อเลิกงานประจำบ่าย 4 โมง แล้ว เราออกจากสำนักงานเชิงสะพานเสี้ยวมายังสถานีวิทยุที่ศาลาแดง กินข้าวกินปลาเสร็จ แล้ว ออกไปนั่งพักผ่อนอยู่หลังสถานีวิทยุจนถึง 6 โมงเย็น ในระหว่างนั้นจดหมายของเหลือง จะเดินทางมาถึงเรา ใครได้อ่านจดหมายของเหลืองที่แรก ๆ คงจะต้องงงไปตาม ๆ กัน เพราะท่านจอมพลไม่ได้เขียนไปตามลำดับหน้า ท่านเขียนหน้า 1 ก่อนแล้วก็ข้ามไปหน้า 3 แล้วก็กลับมาต่อหน้า 2 แล้วจึงเลยไปหน้า 4 ลายมือของท่านจอมพลก็เช่นเดียวกัน ถ้าใครไม่คุ้น อาจจะอ่านยากสักหน่อย แต่เราสองคนอ่านเสียจนซ้ำของเพราะต้องอ่านทีละตัว เพื่อ ำรู้ความมุ่งหมายอย่างชัดเจนแจ่มแจ้งว่าหนักเบาแค่ไหน การเขียนของท่านจอมพลเป็นร้อยแก้ว ทั้งหมด คุณพระราชาธรรมนิเทศแปลงบทร้อยแก้วนั้นเป็นบทสนทนา และบอกคำบอกให้ฉันเป็นคนเขียน ฉันเขียนบทสนทนาบนกระดาษซึ่งอัดก็อปปีเป็น 2 ชุด สำหรับฉันสนทนาเองชุดหนึ่ง และสำหรับนายคงอีกชุดหนึ่ง บางวันเร่งมากนายคงอ่านลายมือฉันไม่ออก เพราะไม่มีเวลาอ่าน ตรวจตราเสียก่อน พุดผิด ๆ ถูก ๆ เลอะ ๆ เทอะ ๆ ไปก็มี ต้องใช้ปัญญาแก้ไขเหตุการณ์ เฉพาะหน้าไปตามเพลง บางวันการสนทนาสนุนสนานมากเกิดพูดนอกบทไปบ้างก็มี ฉะนั้นถ้า ท่านผู้ใดที่ได้ฟังบทสนทนานายมัน-นายคง ทางวิทยุแล้วเกิดการหมั่นไส้ต้องปิดวิทยุ หรือเจริญพร ผู้สนทนาอย่างแรง ๆ นั้น ขอได้โปรดทราบว่าเป็นเรื่องนอกบทของผู้สนทนาเองไม่เข้าเพราะ ต้นฉบับไม่มีดี (สังข์ พัชเรศชัย : ความนึกในกรุงชัง : หน้า 210-211)

จะมีเหมือนกันที่บางวัน "ของเหลือ" มาช้าหรือไม่มีมาถึงกรมโฆษณาการ
 คุณพระราชธรรมนิเทศจะเก็บเอาเรื่องเก่า ๆ มาเล่าซ้ำโดยดัดแปลงเป็นบทสนทนาให้เข้ากับ
 เหตุการณ์ประจำวัน แต่ก็อยู่ในกรอบของนวนิยายที่จอมพล ป. ได้เคยให้ไว้ บทสนทนาทุกบทที่
 ออกอากาศเสร็จเรียบร้อยแล้ว คุณพระราชธรรมนิเทศจะส่งให้พนักงานพิมพ์ดีดของกรม
 โฆษณาการพิมพ์ให้เรียบร้อยแล้วส่งคืนจอมพล ป. พิบูลสงคราม พร้อมกับจดหมาย "ของ
 เหลือ" ทุกวันสิ้นเดือน

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ให้ความสนาใจรายการวิทยุนายมัน-นายคงนี้มาก วันไหน
 ไม่ได้ฟังรายการวิทยุนี้ด้วยเหตุอันใดก็ตามแต่จะต้องมีบัญชาให้กรมโฆษณาการส่งบทสนทนาที่
 ออกอากาศแล้วไปให้อ่านทันที รายการสนทนานายมัน-นายคงนี้จะใช้คำว่า "แสดงทางวิทยุ
 กระจายเสียง" เนื่องจากนายมัน-นายคง ท้าทางประกอบและใส่อารมณ์ลงไปในบทสนทนา
 วันใดแสดงได้ดีถูกใจ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็จะจัดรางวัลให้ (แถมสุข นุ่มนนท์ :
 การเมืองและการต่างประเทศในประวัติศาสตร์ไทย : 2524 : หน้า 35)

รายการสนทนาทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมโฆษณาการเริ่มต้นอย่าง
 จริงจังครั้งที่ 2 เมื่อ 1 มกราคม 2484 ถึงเกือบปลายปี 2486 ก็ต้องยุติลงเพราะจอมพล ป.
 พิบูลสงคราม ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ด้วยเหตุผลทางการเมืองเมื่อต้นปี 2487

2. ความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากรายการสนทนาทางวิทยุระหว่างนายมัน ชูชาติ กับ นายคง รักไทย
 เริ่มต้นขึ้นมาจากบัญชาของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ต้องการใช้วันที่ 24 มิถุนายน 2475
 ซึ่งเป็นวันที่คณะราษฎรได้ทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช
 มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เป็นวันชาติไทย จึงทันทีที่ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งแรก
 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2481 จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็บัญชาให้กรมโฆษณาการจัดรายการ
 สนทนาทางวิทยุกระจายเสียงเพื่อโฆษณาเกี่ยวกับงานวันชาติ ชักจูงให้น้ำใจจิตใจของประชาชน
 ให้เห็นคุณค่าของการปกครองแบบประชาธิปไตย และเกิดจิตสำนึกให้รักประเทศชาติ โดย

เริ่มต้นการจัดรายการสนทนาทางวิทยุกระจายเสียงนี้ ในวันที่ 24 มิถุนายน 2482 เมื่อเสร็จ
 งานวันชาติ รายการนี้ก็ล้มเลิกไป จนกระทั่งมาเริ่มต้นใหม่อย่างจริงจัง ช่วงปี พ.ศ.
 2484-2486 ซึ่งเป็นช่วงที่ทุกประเทศทั้งภาคพื้นยุโรปและภาคพื้นเอเชียเข้าสู่ภาวะสงคราม
 โลกครั้งที่ 2 อันเป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องเข้าสู่ภาวะการฉีกขาดด้วยสาเหตุที่มีมาตั้งแต่
 ดั้งเดิม กล่าวคือ

1. ประเทศไทยได้พยายามดิ้นรนเพื่อให้พ้นจากความอยุติธรรมทั้งหลายที่ถูกมัดด้วย
 สนธิสัญญาที่ไทยถูกบังคับให้ทำในกาลก่อนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 สมัยที่ นายปรีดี พนมยงค์ เป็น
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในรัฐบาลของ พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา โดย
 ไทยได้พยายามเจรจาขอแก้ไขสนธิสัญญาทางไมตรีพาณิชย์และการเดินเรือ ระหว่างไทยกับ
 ประเทศจักรวรรดินิยมต่าง ๆ ซึ่งการเจรจาในครั้งนี้ได้รับผลสำเร็จด้วยดี เพราะประเทศ
 เหล่านี้ให้ความร่วมมือ ยกเว้นสนธิสัญญากับฝรั่งเศสเพียงชาติเดียวเท่านั้นที่ยังคงมีปัญหาค
 การปรับปรุงเขตแดนด้านแม่น้ำโขง ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาร่วมกันอีก ไทยเสนอขอให้ใช้
 ร่องน้ำลึกของแม่น้ำโขงเป็นเขตแดนระหว่างไทยกับอินโดจีน เพื่อความเป็นธรรมตามหลัก
 กฎหมาย แต่ประเทศฝรั่งเศสกลับเสนอว่าให้รอไว้ เสร็จกันเมื่อจะทำสัญญาเกี่ยวกับอินโดจีน
 รัฐบาลไทยจึงยินยอมและรอต่อมาโดยเห็นแก่ไมตรีที่มีต่อกันมาเนิ่นนาน ครั้นถึงเวลาอันควร
 ฝรั่งเศสก็ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด คงป่วยเปื่อยหลักเสี่ยงการเจรจาปัญหานี้กับไทยอยู่
 เสมอ

ต่อมาก่อนฝรั่งเศสจะประกาศสงครามกับประเทศเยอรมนี เมื่อ 3 กันยายน
 2482 ฝรั่งเศสก็ทาบตามมายังประเทศไทยในเดือนสิงหาคม 2482 เพื่อขอทำสัญญาไม่รุกราน
 กัน ซึ่งประเทศไทยก็ยินดีและก็ยินยอมให้ฝรั่งเศสพิจารณาเรื่องการปรับปรุงเขตแดนที่ค้างเจรจ
 กันอยู่นั้นให้เสร็จเรียบร้อยเสียก่อน ฝรั่งเศสก็ตกลงในหลักการพร้อมทั้งแจ้งว่าจะส่งข้าราชการ
 ชั้นเอกอัครราชทูตมาพิจารณาร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยต่อไป

แต่ครั้นเมื่อฝรั่งเศสยอมแพ้สงครามกับเยอรมนีในวันที่ 22 มิถุนายน 2483
 ฝรั่งเศสก็กลับแจ้งมายังไทยใหม่อีกครั้งว่า ฝรั่งเศสจะไม่ส่งข้าราชการชั้นเอกอัครราชทูตมา

ตามที่ได้ตกลงไว้เดิม แต่จะส่งข้าราชการฝรั่งเศสจากอินโดจีนมาแทน พร้อมกันนั้นก็ขอให้สัญญาว่ารุกรานที่ทำกันไว้เมื่อเดือนสิงหาคม 2482 มีผลบังคับใช้ทันทีโดยไม่ต้องรอกการ แลกเปลี่ยนสัตยาบันระหว่างกัน เมื่อคำขอของฝรั่งเศสเปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ ไทยจึงได้ยื่น ข้อเสนอกลับไปใหม่อีก 3 ข้อ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2483 ดังนี้

1. ขอให้วางแนวเส้นเขตแดนตามลำน้ำโขงให้เป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ โดยถือหลักร่องน้ำลึกเป็นเกณฑ์
2. ปรับปรุงเขตแดนให้เป็นไปตามธรรมชาติ คือให้ถือว่าแม่น้ำโขงเป็นเขตแดนระหว่างประเทศไทยและอินโดจีนตั้งแต่ทิศเหนือมาจนทิศใต้ จนถึงเขตแดนกัมพูชา โดยให้ฝ่ายไทยได้รับดินแดนทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงตรงข้ามกับหลวงพระบางและปากเขคินมา
3. ขอให้ฝ่ายฝรั่งเศสรับรองว่า ถ้าอินโดจีนเปลี่ยนจากอธิปไตยฝรั่งเศสไปฝรั่งเศสจะคืนอาณาเขตลาวและกัมพูชาให้แก่ไทย (การปักปันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส : พระนคร : 2485)

ข้อเสนอทั้งสามข้อนี้ เป็นข้อเสนอครั้งสุดท้ายที่แน่นอนและแจ่มแจ้ง ซึ่งประเทศไทยได้แต่หวังว่า หากฝรั่งเศสจะไม่บ่ายเบี่ยงอีกเช่นครั้งก่อน ๆ ความเคียดแค้นที่เรื่อรังของคนไทยที่อยู่มาตลอด ตั้งแต่ ร.ศ. 112 ก็จะถูกยุติลงด้วยสันติวิธี

ส่วนฝรั่งเศสนั้นยังสร้างความผิดหวังให้แก่ประเทศไทยด้วยการปฏิเสธข้อเสนอทั้ง 3 ข้ออย่างสิ้นเชิง ไทยสำนักอยู่เสมอว่าเป็นชาติเล็ก ทั้งไม่ประสงค์จะทำลายสัมพันธภาพอันดีกับฝรั่งเศสในขณะที่ยังมีทุกข์ระสอกเพราะแพ้สงครามกับเยอรมนี ไทยจึงพยายามหาทางเจรจากับฝรั่งเศสโดยสันติวิธีด้วยความสงบ ความเยือกเย็น และด้วยความอดทนเรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อฝรั่งเศสยอมให้ทหารญี่ปุ่นเข้ามาตั้งฐานทัพในอินโดจีน ความอดทนของไทยก็สิ้นสุดลง (อ.พิบูลสงคราม : จอมพล ป. พิบูลสงคราม : เล่ม 2 : หน้า 199-207)

2. ขณะที่สงครามกำลังจะเกิดขึ้นในทวีปยุโรป กองทหารญี่ปุ่นก็มีการเคลื่อนไหวอย่างน่าสะพรึงกลัวอยู่ทางทวีปเอเชีย อินโดจีนกำลังถูกประเทศญี่ปุ่นยึดเป็นฐานทัพบก ทัพเรือ

และทัพอากาศ โดยรัฐบาลฝรั่งเศสมิได้จัดขวางแม้แต่น้อย ยานนั้มหาสมุทรแปซิฟิกเต็มไปด้วย เรือรบของญี่ปุ่นแล่นเรือไปจนแถบทะเลจีนใต้อย่างไม่เกรงขามผู้ใดทั้งสิ้น ไม่ว่าจะสหรัฐ อเมริกา อังกฤษ จีน และเนเธอร์แลนด์ต่างก็มีความเชื่อมั่นตรงกันว่า ญี่ปุ่นมีความมุ่งหมายที่จะเข้ายึดจูกินและตีตัดถนนสายพม่าเป็นอันดับแรก เคลื่อนทัพลงมาทางใต้เข้าตีบอมปรากการของอังกฤษที่สิงคโปร์เป็นอันดับต่อมา และเข้ายึดพม่าเป็นอันดับสุดท้ายของการทำสงครามในระยะต้น จอมพลเจียงไคเช็คมีความตื่นตระหนกตกใจถึงกับส่งคำวิงวอนขอร้องให้อังกฤษและสหรัฐอเมริกาช่วยเหลือรีบด่วน เหตุการณ์ได้คลี่คลายบ่งชี้ให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม เห็นว่าการจะบรรลุความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้ ประเทศญี่ปุ่นจะต้องเคลื่อนทัพผ่านประเทศไทยในวันข้างหน้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นเหตุการณ์ที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม บักใจอย่างแน่วแนในฐานะที่ตนเองเคยเป็นทหารฝ่ายเสนาธิการมาก่อน ฉะนั้นในระหว่างการรอคอยวันเวลาที่ญี่ปุ่นจะลงมือถือปฏิบัติการตามแผนการทำสงครามของเขา การเตรียม ปกป้องเอกราชและอธิปไตยของชาติ จึงเป็นภาระสำคัญที่สุดที่รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม จะต้องเผชิญทันที ตั้งแต่เริ่มเข้ารับหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินภายหลังได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ นอกเหนือจากการระดมสร้างชาติบ้านเมืองในด้านอื่นที่จะต้องกระทำควบคู่กันไปตามปกติ

3. ในระยะนั้นรัฐบาลได้ส่งคณะทูตสัมพันธไมตรี (Goodwill Mission)

หลายคณะไปเยี่ยมเยือนประเทศต่าง ๆ ทั้งในยุโรปและเอเชีย เช่น อังกฤษ รัสเซีย ญี่ปุ่น อินเดีย และอินโดจีน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อยืนยันว่าประเทศไทยต้องการสันติและประเทศไทยได้ประกาศความเป็นกลางในวันที่ 3 กันยายน 2482 ภายหลังที่ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสได้ประกาศสงครามกับประเทศเยอรมนีซึ่งจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กล่าวไว้ที่สภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 12 ตุลาคม 2482 เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "...อนึ่ง ยุคนี้เป็นยุคระส่ำระสายของโลก สถานะคับขันได้เข้าประสพสู่ประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วไปทั้งพิภพ เนื่องจากสงครามยุโรปอันกำลังพลวันอยู่ ประเทศไทยได้ประกาศตนเป็นกลางและรักษาความเป็นเอกราชอย่างเคร่งครัด โดยดำเนินการตามนโยบายที่ได้แถลงไว้แก่สภานี้ว่าจะรักษาไมตรีอันดีสม่ำเสมอทั่วกันทุกประเทศ รัฐบาลจึงมีหวังเป็นอย่างมากว่าจะรักษาสถานะสงบสุขดังที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ให้ยืนยงคงทนไปได้อย่างนานที่สุดด้วย อาศัยความร่วมมือจากท่านผู้มีเกียรติ

ทั้งหลายดังกล่าวแล้ว ความสำเร็จในการมุ่งหวังความสุขแก่พี่น้องชาวไทยเป็นยอดปรารถนานี้ก็ได้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความเห็นใจและเห็นชอบในนโยบายนี้ รัฐบาลสงครามมีอังกฤษ ฝรั่งเศส กับเยอรมนี ต่างได้มีหนังสือยืนยันมาอย่างครบถ้วนว่าจะเคารพความเป็นกลางของประเทศไทยอย่างบริบูรณ์ทั่วกัน นับเป็นศุภนิมิตร์อันดีในตอนต้นของชาติไทยเราอย่างยิ่ง ซึ่งไม่เคยมีมาเลยในประวัติศาสตร์นี้ก็นับว่าระบอบการปกครองของปัจจุบันนี้ได้อำนวยประโยชน์ ให้เกิดแก่ชาติของเราทันตาเห็นทีเดียว" และเพื่อยืนยันนโยบายรักสันติและความเป็นกลาง ประเทศไทยยังได้ลงนามในกติกาสัญญาไม่รุกรานกับอังกฤษ ฝรั่งเศสและญี่ปุ่นอีกด้วย เมื่อ 12 มิถุนายน 2483 เฉพาะสัญญากับประเทศฝรั่งเศสนั้น ได้มีการตกลงกันในหลักการที่จะปรับปรุงเส้นเขตแดนด้านแม่น้ำโขงให้เป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศและความยุติธรรม โดยทั้งสองฝ่ายจะตั้งผู้แทนพิจารณาร่วมกันให้เสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่งปี (เทียมจันทร์ อำนวย : บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม : 2521 : หน้า 219-231)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าประเทศไทยจะได้ประกาศว่าต้องการสันติภาพ ต้องการความเป็นกลาง และได้ลงนามในสัญญาไม่รุกรานกับประเทศมหาอำนาจทั้งสามที่เป็นเจ้าของพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยแล้ว รัฐบาลก็ไม่เชื่อว่ามาตรการเหล่านั้นจะกีดกันมิให้ภัยอันตรายของสงครามเข้าสู่ประเทศไทยได้ และถ้าหากสงครามสมัยใหม่จะลุกลามเข้ามาถึงประเทศไทยแล้ว ก็หาใช่เป็นการรบระหว่างทหารต่อทหารไม่ แต่เป็นสงครามเบ็ดเสร็จที่รวมถึงการต่อสู้ทางการเมือง การเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอีกด้วย ความทุกข์ยากอันแสนสาหัสสืบเนื่องมาจากสงครามเช่นนี้ จะกระทบกระเทือนชาวไทยทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ หรือคนชราแก่เฒ่า ดังนั้นรัฐบาลจึงแสดงความห่วงใยประชาชนถึงภัยอันตรายของสงครามครั้งนี้ ด้วยการออกมาตรการจำเป็นแก่การต่อสู้กับสงครามเบ็ดเสร็จดังกล่าวแล้วข้างต้น (อ.พิบูลสงคราม : จอมพล ป. พิบูลสงคราม : เล่ม 2 หน้า 48-53)

จากปัญหาดังกล่าวแล้วทั้งหมดจึงเป็นส่วนผลักดันให้จอมพล ป. พิบูลสงครามจำเป็นต้องใช้สื่อวิทยุในการปฏิบัติภารกิจสงครามจิตวิทยาในระหว่างเวลาที่ประเทศชาติอยู่

ในภาวะศึกสงคราม เพราะการปฏิบัติทางสงครามจิตวิทยา ก็เพื่อความมุ่งหมายที่จะทำลายกำลังใจในการสู้รบของข้าศึกให้ลดน้อยถอยลง และในเวลาเดียวกันก็เพื่อบำรุงขวัญของทหารตลอดจนประชาชนพลเมืองของฝ่ายไทยให้มั่นคงแข็งแรงอยู่เสมอ จอมพล ป.

พิบูลสงครามอาจจะคิดว่าการปฏิบัติทางสงครามจิตวิทยา ซึ่งอาศัยการโฆษณาเป็นเครื่องมือสำคัญจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการช่วยให้ชาติประสบชัยชนะ โดยเฉพาะสงครามสมัยใหม่ซึ่งวิวัฒนาการทางวิทยุสื่อสารและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาเช่นนี้ จะทำให้การปฏิบัติสงครามจิตวิทยามีความสำคัญต่อการยุทธยั้งขึ้นอีกเป็นอันมาก นอกเหนือจากนั้น การโฆษณาย่อมมีประโยชน์แก่ประเทศ คือสามารถทำให้นานาประเทศรู้จักประเทศไทยดีขึ้น ทำให้ราษฎรมีความเข้าใจรัฐบาล รัฐบาลก็สามารถทราบถึงความต้องการของประชาชน ยิ่งในเวลาสงครามนั้น การโฆษณาย่อมมีประโยชน์ในการที่จะชักจูงน้ำใจคนในประเทศอื่น ๆ ให้เออเอียงเห็นด้วย และสนับสนุนประเทศที่ทำสงครามอีกได้ด้วยเช่นกัน

ปัญหาวิจัย

ตลอดระยะเวลาสงครามปี พ.ศ. 2484-2486 นั้น นายมั่น ชูชาติ กับนายคง รักไทย ได้ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยตามบัญชาของจอมพล ป. พิบูลสงคราม สนทนาออกอากาศด้วยเนื้อหาในเรื่องอันใดบ้างที่แสดงถึงการสนทนานั้นเป็นการสนทนาสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบแนวคิดและหลักการในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม จากรายการสนทนาทางวิทยุระหว่างนายมั่น ชูชาติ กับ นายคง รักไทย ช่วงพ.ศ. 2484-2486
2. เพื่อทราบลักษณะรูปแบบ เนื้อหา และวิธีนำเสนอรายการของนายมั่น ชูชาติ กับนายคง รักไทย

ข้อสันนิษฐานในการวิจัย

1. สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ของกรมโฆษณาการได้เผยแพร่ ประชาธิปไตยผ่านทางรายการสนทนาระหว่างนายมัน ชูชาติ กับนายคง รักไทย
2. นายมัน ชูชาติ กับนายคง รักไทย นำเสนอรายการเปรียบเสมือนตัวแทน ทางแนวคิดและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นสมาชิกคนหนึ่งใน "กลุ่มคณะราษฎร" ที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. 2475 และขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2481-2487 การศึกษาเนื้อหาบทวิทยุรายการสนทนาระหว่างนายมัน-นายคง ช่วงปี พ.ศ. 2484-2486 นี้ จึงจำเป็นต้องกล่าวถึงเหตุการณ์ในระหว่าง พ.ศ. 2475-2487 ด้วย

นิยามศัพท์

คณะราษฎร

เป็นบุคคลที่เข้ายึดอำนาจและการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยจากการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์ที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จ (สมบูรณาญาสิทธิราช) มาเป็นการปกครองที่มีรัฐบาลใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญและพระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจเฉพาะตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ให้เท่านั้นโดยการยึดอำนาจนี้ได้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 คณะราษฎรหรือคณะผู้ก่อการประกอบด้วยบุคคลระดับผู้นำ 99 คน มีสายทหารบก 35 คน (พันเอกพระยาพลพลพยุหเสนา เป็นหัวหน้าสาย) สายทหารเรือ 19 คน (นาวาตรีหลวงสินธุสงครามชัย เป็นหัวหน้าสาย) และสายพลเรือน 45 คน (หลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นหัวหน้าสาย)

- ระบอบประชาธิปไตย คือระบอบการปกครองที่ประชาชนทั้งหลายเป็นผู้นำและเป็นผู้ควบคุมรัฐบาล ไม่ใช่รัฐบาลเป็นผู้นำ และเป็นผู้ควบคุมประชาชน ระบอบประชาธิปไตยหมายถึง ระบบทางการเมือง การปกครอง ที่ให้ประชาชนได้ปกครองตนเองหรืออาจหมายถึงการปกครองโดยประชาชน (โดยผ่านผู้แทนราษฎร) ก็ได้
- ระบอบเผด็จการ เป็นระบอบการปกครองที่ผู้นำมีอำนาจการปกครองอย่างมากมา อำนาจที่มีเกิดขึ้นจากการสร้างอิทธิพลส่วนตัว ไม่ใช่เกิดจากทบัญญัติของกฎหมาย หรือเป็นไปตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ เช่น การปกครองของมุสโสลินี ฮิตเลอร์ และสตาลิน เป็นต้น
- รัฐธรรมนูญ หมายถึง กติกาหรือข้อตกลงกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการใช้อำนาจ เช่น การจำกัด อำนาจของรัฐบาล การกำหนดวิธีการเลือกตั้งอำนาจทางการเมือง เป็นต้น
- อุดมการณ์ หมายถึงระบบความคิด ความเชื่ออันเนื่องมาจากการเมือง การปกครองประเทศซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้ คือผู้ใดควรจะเป็นผู้มีอำนาจธิปไตย และผู้มีอำนาจธิปไตยโดยควรจะมี ความสัมพันธ์กันในลักษณะไหน อำนาจทางการเมืองควรจะรวมไว้ใน หน่วยการปกครองเดียวหรือควรจะมีการรวม หรือกระจายอำนาจทางการเมือง รัฐจะอำนวยความสะดวกต่อประชาชนในลักษณะใด อำนาจของรัฐมีขอบเขตแค่ไหน เป็นต้น
- รายการสนทนา คือรายการกระจายเสียงที่เสนอการพูดคุยของบุคคลในรายการ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟังโดยตรง โดยผู้ร่วมรายการนั้นต่างมีบทบาทสนทนาในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟัง

ในลักษณะใกล้เคียงกัน ทั้งนี้จะมีผู้หนึ่งทำหน้าที่การนำเสนอ
รายการสนทนานั้นไปสู่เป้าหมาย

บทวิทยุกระจายเสียง คือตัวกลางในการสื่อความคิด ทำให้ผู้ฟังสื่อความหมายและ
เข้าใจความคิดของผู้จัดรายการได้ หรือในทางอ้อมเดียวกัน
ผู้จัดรายการวิทยุกระจายเสียงสามารถสื่อความคิดของตนกับ
ผู้ฟังได้เช่นกัน นอกจากนี้บทวิทยุยังหมายถึงข้อความที่บอก
ลำดับความเป็นไปของรายการตั้งแต่ต้นจนจบรายการ เพื่อให้
รายการดำเนินไปอย่างมีทิศทางและขอบเขตของเนื้อหาและ
รูปแบบรายการที่ได้วางไว้

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวความคิดการบริหารประเทศของจอมพล ป. พิบูลสงคราม
2. ทำให้เรียนรู้ลักษณะการนำเสนอรายการสนทนาทางสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทย ในยุคเริ่มต้น
3. ได้เข้าใจการใช้สื่อสารมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงของรัฐบาลในอดีตและ
เป็นแนวทางการศึกษาการใช้สื่อสารมวลชนในประเทศไทยที่ผ่านมา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย